



CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Partidul Politic „Șansă”, Partidul Politic „Forța Alternativă și de Salvare a Moldovei” și Partidul Politic „Victorie”,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Partidul Politic „Șansă”, Partidul Politic „Forța Alternativă și de Salvare a Moldovei” și Partidul Politic „Victorie” împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la anularea hotărârii nr. 3742 din 3 august 2025 ”privind modificarea hotărârii nr. 3651 din 14 iulie 2025 cu privire la lista partidelor politice care au dreptul de a participa la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025”,

împotriva hotărârii din 14 august 2025 a Curții de Apel Centru,

*(Dosarul nr. 3ra-605/25
PIGD 2-25111904-01-3ra-15082025)*

Recursul este vădit neîntemeiat. Art. 246 alin. (2) lit. h) din Codul administrativ. Dezacordul recurenților cu decizia primei instanțe nu constituie un temei de casare a ei.

Curtea de Apel Centru – jud. V. Sîrbu, L. Bagrin, A. Cașcaval

16 august 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul depus de Partidul Politic „Șansă”, Partidul Politic „Forța Alternativă și de Salvare a Moldovei” și Partidul Politic „Victorie”,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Ion Malanciuc,

Diana Stănilă, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. În data de 4 august 2025, Partidul Politic „Șansă” a depus acțiune în contencios administrativ împotriva Comisiei Electorale Centrale, solicitând:

- anularea hotărârii nr. 3742 din 3 august 2025 privind modificarea hotărârii nr. 3651 din 14 iulie 2025 cu privire la lista partidelor politice care au dreptul de a participa la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025, în partea ce se referă la reclamant.

2. În data de 5 august 2025 Partidul Politic „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei” a înaintat acțiune în contencios administrativ împotriva Comisiei Electorale Centrale, solicitând:

- -anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3742 din 3 august 2025 privind modificarea hotărârii nr. 3651 din 14 iulie 2025 cu privire la lista partidelor politice care au dreptul de a participa la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025, în partea ce se referă la reclamant.

3. În data de 6 august 2025, Partidul Politic „Victorie” a depus acțiune în contencios administrativ împotriva Comisiei Electorale Centrale, solicitând:

- anularea hotărârii nr. 3742 din 3 august 2025 privind modificarea hotărârii nr. 3651 din 14 iulie 2025 cu privire la lista partidelor politice care au dreptul de a participa la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025, în partea ce se referă la reclamant.

3. Prin încheierea Curții de Apel Centru din 6 august 2025, cauzele de contencios administrativ, intentate la acțiunile înaintate de către Partidul Politic „Victorie” și de către Partidul Politic „Forța Alternativă și de Salvare a Moldovei” împotriva Comisiei Electorale Centrale, privind anularea hotărârii nr. 3742 din 3 august 2025 *„privind modificarea hotărârii nr. 3651 din 14 iulie 2025 cu privire la lista partidelor politice care au dreptul de a participa la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025”*, în partea ce se referă la reclamanți, s-au conexat la cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea Partidului Politic „Șansă” împotriva Comisiei Electorale Centrale, privind anularea hotărârii nr. 3742 din 3 august 2025 *„privind modificarea hotărârii nr. 3651 din 14 iulie 2025 cu privire la lista partidelor politice care au dreptul de a participa la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025”*, pentru examinare concomitentă.

4. Din conținutul cererilor de chemare în judecată rezultă că în susținerea solicitărilor privind ilegalitatea actului administrativ în partea ce îi vizează reclamanții, au invocat aceleași circumstanțe de fapt și de drept.

5. Astfel, reclamanții au indicat că la 14 iulie 2025, prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3651, a fost aprobată lista partidelor politice care au dreptul de a participa la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025, la pct. 36 din anexă a fost inclus Partidul Politic „Șansă”, la pct. 37 a fost inclus Partidul Politic „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei” și la pct. 38 a fost inclus Partidul Politic „Victorie”.

6. În data de 3 august 2025, prin intermediul presei au aflat că în cadrul ședinței Comisiei Electorale Centrale, Partidele Politice „Șansă”, „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei” și „Victorie” au fost excluse din lista partidelor politice care au dreptul să participe la alegeri, or, la ședința din data respectivă, reclamanții nu au fost invitați chiar dacă au fost direct vizați, deși prin actul administrativ adoptat sunt afectate direct drepturile de a participa la alegeri.

7. În 4 august 2025, pe pagina oficială a Comisiei Electorale Centrale a fost publicată hotărârea nr. 3742 pentru modificarea hotărârii nr. 3651 din 14 iulie 2025 cu privire la lista partidelor politice care au dreptul de a participa la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025, temei pentru care a servit răspunsul Agenției Servicii Publice nr. 01/9896 din 1 august 2025, înregistrat sub nr. CEC-7/21296, privind informația actualizată privind deciziile de înregistrare sau refuz de a înregistra modificările.

8. Reclamanții au subliniat că la momentul depunerii contestațiilor, actul administrativ nr. 01/9896 din 1 august 2025 al Agenției Servicii Publice a fost contestat în instanța de judecată și în baza prevederilor art. 171, 172 și 214 din Codul administrativ a fost solicitată suspendarea executării. Or, în baza prevederilor art. 171 alin. (4) din Codul administrativ, actul Agenției Servicii Publice este considerat suspendat de drept și nu produce efecte executorii pentru terți.

9. Reprezentanții Partidelor Politice au menționat că nu sunt de acord cu hotărârea Comisiei Electorale Centrale, deoarece la adoptarea actului contestat pârâtul a sfidat grav prevederile legii, a ignorat circumstanțele de fapt, a încălcat procedurile de adoptare și a emis un act individual defavorabil neîntemeiat și ilegal.

10. Astfel, au subliniat că procedura excluderii din lista partidelor care au dreptul de a participa la alegeri, atinge direct un interes legitim și un drept fundamental la alegeri libere și dreptul de a fi ales, garantat de art. 38 din Constituție. În pofida acestui fapt, reclamanții nu au fost invitați la acest proces administrativ pentru a da explicații, a aduce probe și a se apăra.

11. Reclamanții au evidențiat că o gravă încălcare a procedurii administrative menționate este adoptarea deciziei cu consecințe extrem de grave și anume, restrângerea unui drept fundamental, fără audierea persoanelor interesate, fără acordarea dreptului la apărare și a unui proces echitabil.

12. Prin urmare, a fost încălcat art. 44 alin. (3) din Codul administrativ potrivit căruia, autoritatea publică este obligată să atragă în procedura administrativă, din oficiu sau la cerere, persoanele ale căror drepturi pot fi afectate prin procedura administrativă. Dacă are cunoștință despre astfel de persoane, autoritatea publică le informează despre inițierea sau desfășurarea procedurii administrative.

13. Totodată art. 94 din Codul administrativ, prevede că înainte de emiterea unui act administrativ individual defavorabil pentru un participant sau înainte de respingerea unui act administrativ individual favorabil, participantul are dreptul să fie audiat în legătură cu faptele și circumstanțele relevante pentru actul ce urmează a fi emis. Audierea poate fi făcută verbal sau în scris.

14. În acest context reclamanții au menționat că neatragera în procedura administrativă a reclamanților, constituie o încălcare gravă a tuturor garanțiilor acestuia, oferite de Codul administrativ pentru protejarea intereselor legitime.

15. Unul din principiile generale ale activității autorității publice este principiul legalității, conform căruia autoritățile publice trebuie să acționeze în conformitate cu legea (art. 21 Cod administrativ). Autoritățile publice trebuie să aplice tratament egal, să fie imparțiali și să dea dovadă de bună credință (art. 23-25 Cod administrativ).

16. Astfel, consideră că autoritatea pârâtă, în procesul adoptării actului administrativ individual defavorabil, a omis unele principii ale examinării oricărei proceduri în fața unei autorități cu drept de decizie, producătoare de efecte juridice - principiul disponibilității și principiul egalității armelor, fiind elemente esențiale al dreptului la un proces echitabil. Or, adoptarea unei decizii, fără a se lua în calcul care sunt argumentele părți vizate, a plasat reclamanții într-o situație net dezavantajoasă în raport cu adversarii săi, și reprezintă un tratament discriminatoriu, inequitabil.

17. Referitor la motivele formale care au stat la baza emiterii actului administrativ defavorabil reclamanții au menționat că prin actul administrativ, prin care a fost excluși din lista partidelor care pot participa la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025, sunt prejudiciați grav, le sunt încălcă drepturile fundamentale la alegeri libere, este restrâns dreptul fundamental de a fi ales, este restrâns grav dreptul la libera exprimare, sunt discriminați în raport cu alți potențiali concurenți electorali, nu li se asigură condiții echitabile la o campanie electorală în conformitate cu principiile constituționale și Codul electoral.

18. Referirea Comisiei Electorale centrale la informația Agenției Servicii Publice cu privire la refuzul înregistrării modificărilor în registrul de stat al persoanelor juridice, este una irelevantă, or, acesta nu este definitivă și nici executorie dat fiind că a fost contestată conform procedurilor legale și este suspendată de drept în baza art. 171-172 și 214 din Codul administrativ. Deci actul Agenției Servicii Publice, nu este executoriu, însă Comisia a ignorat aceste prevederi legale.

19. În opinia reprezentanților Partidelor Politice autoritatea publică pârâtă nu a avut niciun drept să emită un act defavorabil fără a invita părțile și fără a verifica dacă actul pe care se bazează este executoriu.

20. Astfel, reclamanții se află în fața unui grav abuz și a unei acțiuni discreționare din partea autorității publice care a ignorat principiile unui proces echitabil și a pus la baza acțiunilor sale acte juridice ce nu au intrat în vigoare, acțiuni care au adus grave prejudicii acestora.

21. Odată ce Partidele Politice „Șansă”, „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei” și „Victorie” era deja incluse în lista partidelor care pot participa la alegeri, orice limitare a acestui drept fundamental poate fi admisă doar în baza unor decizii definitive și executorii. Doar în aceste condiții vor fi respectate principiile fundamentale garantate de Constituție cu privire la libertatea alegerilor și libertatea de asociere, prevăzute la art. 38 și 41 din Constituție.

22. Prin urmare, Comisia Electorală Centrală era obligată să asigure acest echilibru între două drepturi prevăzute la art. 38 și 41 care trebuie să predomină asupra procedurii formale de înregistrare a unor modificări în registrul de stat al persoanelor juridice. Mai ales în condițiile în care decizia nu este irevocabilă și poate fi răsturnată de instanța de judecată.

23. Reclamanții au mai invocat încălcarea de către Comisia Electorală Centrală a principiilor legale prevăzute de Codul electoral și Codul administrativ, deoarece în temeiul art. 18 din Codul electoral, Comisia Electorală Centrală are misiunea creării de condiții optime pentru exercitarea nestingherită de către cetățenii Republicii Moldova a dreptului constituțional de a alege și de a fi aleși în cadrul unor alegeri libere și corecte. Totodată potrivit art. 19 alin. (1) Comisia Electorală Centrală este obligată să se conducă de principiul imparțialității și neutralității politice.

24. La caz, Comisia Electorală Centrală a încălcat toate principiile legale menționate la art.16 alin. (2), art. 21, art. 22 alin. (2), art. 23 alin. (1), art. 24 alin.(1) și art. 25 din Codul administrativ, deoarece organul electoral, în procesul adoptării actului administrativ individual defavorabil contestat, a omis unele principii ale examinării oricărei proceduri în fața unei autorități cu drept de decizie, producătoare de efecte juridice - principiul disponibilității și principiul egalității

armelor, fiind elemente esențiale al dreptului la un proces echitabil. Or, adoptarea unei hotărâri, fără a se lua în calcul argumentele prezentate în explicațiile reclamanților, reprezintă un tratament discriminatoriu, inequitabil.

25. Referitor la încălcarea principiului legalității reprezentanții reclamanților au menționat că autoritățile publice trebuie să acționeze în conformitate cu legea. (art. 21 Codul administrativ) Procedura administrativă trebuie să se realizeze conform scopului (art. 28 al Codului administrativ).

26. La caz, autoritatea pârâtă a dat apreciere proprie unei situații de fapt care nu este reglementată, astfel că Comisia a aplicat în privința reclamanților reguli inexistente, punându-i în situații total dezavantajoasă și discriminatorie. Chiar dacă reclamanții au prezentat toate actele necesare strict conform prevederilor art. 64 din Codul electoral și Regulamentul Comisiei Electorale Centrale, autoritatea pârâtă a decis să aplice față de reclamanți alte criterii și reguli. Astfel autoritatea pârâtă a sfidat un principiu constituțional al accesibilității și previzibilității legii (art. 23 din Constituție).

27. Totodată, reitărând prevederile art. 21, 36 din Codul administrativ, reclamanții susțin că, conform jurisprudenței CtEDO, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, instanța de judecată are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii (Hirro Balani vs Spania, nr. 18064/91 din 09 decembrie 1994 §27; Georgiadis vs Grecia nr. 21522/93 din 29 mai 1997 §43).

28. La fel au menționat că principiul legalității are drept consecință obligativitatea respectării legilor inclusiv de către forul legislativ suprem al statului, această exigență fiind impusă nu doar indivizilor sau persoanelor juridice private, ci autorităților și instituțiilor publice. În măsura în care legalitatea vizează actele agenților publici, este important ca aceștia să acționeze în limita atribuțiilor care le-au fost acordate.

29. O trăsătură esențială a statului de drept este subordonarea rigidă a tuturor, inclusiv a instituțiilor statale, normelor clare, previzibile și prestabilite ale dreptului.

30. Principiul legalității ca componentă a principiului supremației dreptului, sub aspect formal, presupune că, autoritatea publică trebuie să fie investită cu competențe prin lege, să organizeze aplicarea legii și să aplice nemijlocit legea. Astfel, prima cerință a legalității este existența legii care reglementează activitatea administrativă a autorității publice prin care își realizează competențele, în special când este vorba de activitate administrativă discreționară și obligația autorităților publice de a desfășura activitatea administrativă discreționară corespunzător scopului legii. În acest sens, legea care stabilește discreția trebuie să determine, de asemenea, limitele discreției acordate autorității cu suficientă claritate, având în

vedere scopul pentru care atribuțiile legale a autorității au fost reglementate pentru evitarea desfășurării unei activități administrative arbitrare. Având în vedere cele expuse, orice limitare a exercitării drepturilor și libertăților persoanelor trebuie evaluată din punct de vedere al legalității acesteia.

31. În același rând, din jurisprudența CEDO rezultă că existența și calitatea legii este supusă controlului Curții sub doua condiții cumulative. Prima, existența legii, se apreciază în sens material: să existe, să fie în vigoare la momentul ingerinței, să statueze asupra garanțiilor adecvate și să prezinte un minim de efectivitate (aspectul formal). Cea de-a doua, atestă compatibilitatea legii cu preeminența dreptului și impune cerințele de accesibilitate și de previzibilitate (*Leander vs Suedia*, 26 martie 1997, Seria A nr. 116, p. 64; *Loizidou vs Turcia*, 23 martie 1995, Seria A, nr. 31, p. 34). Legislația națională trebuie să fie clară, previzibilă și suficient de accesibilă (*Silver și alții vs Regatul Unit*, pct. 87).

32. Cu referire la încălcarea principiului proporționalității reclamanții au relatat că principiul proporționalității se referă la faptul că măsurile prin care se efectuează o ingerință în drepturile persoanei, ar trebui folosite cu atenție și numai atunci când este cu adevărat urgent. Prin urmare, puterea publică nu ar trebui să intervină în drepturi mai mult decât este necesar. Din aceste motive, principiul proporționalității este adesea denumit „interdicția excesului”. În substanță, principiul proporționalității este un „mijloc de cântărire”, atunci când autoritatea publică intervine prin activitatea administrativă în drepturile persoanei.

33. Testul de proporționalitate se realizează pe verticală și cuprinde anumite elemente. Potrivit algoritmului de verificare a proporționalității, testul eșuează și actul administrativ individual este ilegal, dacă cel puțin lipsește un element. În așa fel, o măsură oficială întreprinsă de autoritățile publice este proporțională, dacă are un scop legitim; este potrivită; necesară; rezonabilă.

34. Astfel, reclamanții au susținut că nu putem face abstracție de la prevederile art. 137 din Codul administrativ care reglementează dreptul discreționar, prin urmare deși în actul administrativ unde se manifestă puterea discreționară se referă la aspectele care, într-un cadru legal, conferă autorității publice (CEC) o anumită libertate de decizie, acest lucru nu presupune în nici un caz devierea de la litera legii, or, decizia luată în mod discreționar, trebuie să fie una optimă, să corespundă finalității actului, sensului legislației în vigoare, principiilor generale ale dreptului intern și internațional, drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, deci să corespundă scopului urmărit, care alcătuiește esența „dreptului discreționar”, a cărui realizare se efectuează cu respectarea principiilor legalității, oportunității și a echității. Respectiv, autoritatea pârâtă în cadrul puterii sale discreționare, având obligația de a explica de ce a adoptat o anumită conduită din mai multe posibile nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul legii. Or, puterea discreționară nu

trebuie confundată cu posibilitatea de a acționa arbitrar sau fără control, cum se pare că ar sugera-o utilizarea cuvântului „discreționar”.

35. Subsecvent, atunci când decizia administrativă nu respectă limitele exterioare pe care legea le stabilește puterii discreționare a administrației, intervine excesul de putere, motiv pentru care actul de constatare este ilegal.

36. În speța, reclamantii au susținut că au fost aduse exemple și argumente când unele situații similare au fost tratate total diferit.

37. Atunci când în cauzele care conțin situații de fapt similare și în care sunt aplicabile aceleași dispoziții legale se adoptă acte de constatare diferite, chiar opuse, există o activitate administrativă cu standarde duble, fapt ce afectează în mod considerabil securitatea juridică a relațiilor sociale.

38. Mai mult ca atât, deosebirile de tratament sunt discriminatorii, ducând la încălcarea art. 14 al Convenției Europene. Or, interpretarea și aplicarea dispozițiilor legale în mod diferit, generează o activitate administrativă neuniformă în cadrul autorității pârâte, ceea ce creează un tratament inegal unor persoane aliate în situații identice.

39. Întrucât autoritatea pârâtă în situații identice tratează stările de fapt în mod diferit, autoritatea publică a creat un climat de insecuritate juridică, ceea ce este în contradicție cu principiul securității juridice.

40. Astfel, reclamantii deduc că autoritatea publică a acționat cu rea-credință în exercitarea dreptului discreționar, admițând duble standarde în cadrul examinării unor contestații cu obiect similar.

41. În altă ordine de idei, reclamantii au menționat că prin excluderea din lista partidelor care pot participa la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025, sunt limitați în drepturile fundamentale și anume dreptul de a alege și a fi ales.

42. La acest aspect recurenții au relatat că conform art. 38 din Constituția Republicii Moldova, voința poporului constituie baza puterii de stat. Această voință se exprimă prin alegeri libere, care au loc în mod periodic prin sufragiu universal, egal, direct, secret și liber exprimat. Dreptul de a fi aleși le este garantat cetățenilor Republicii Moldova cu drept de vot, în condițiile legii.

43. De asemenea, dreptul la alegeri libere este garantat și de art. 3 protocolul I al Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

44. Potrivit art. 2 alin. (1) din Constituție, suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova. Această suveranitate este exercitată prin alegeri libere. Odată ce o bună parte din cetățeni sunt eliminați abuziv din dreptul său de a candida, atunci o parte din popor este limitat în dreptul său de a alege și exercita partea sa de suveranitate națională, deoarece există o probabilitate mare ca cei pentru care alegătorii au dorit să voteze să fie excluși din procesul electoral. Fiecare

alegător trebuie să aibă posibilitatea ca votul său să influențeze alcătuirea corpului legislativ, în caz contrar ar rămâne fără fond dreptul de vot, procesul electoral și, în cele din urmă, ordinea democratică în sine (Riza și alții împotriva Bulgariei, pct. 148).

45. Totodată, reclamanții au reiterat unele spețe relevante din jurisprudența CEDO care vin să argumenteze sfidarea de către autoritatea pârâtă atât a art. 38 din Constituție dar și a art. 3 protocolul I al Convenției europene.

46. În ceea ce privește cine se poate prevala de o presupusă încălcare a acestui aspect „pasiv”, Curtea a recunoscut că, atunci când legislația electorală sau măsurile luate de autoritățile naționale restrâng dreptul candidaților luați individual de a candida la alegeri pe lista unui partid, partidul respectiv poate, în această calitate, să se considere victima unei încălcări a art. 3 din Protocolul nr. 1, independent de candidații săi (Partidul Laburist Georgian împotriva Georgiei, pct. 72- 74; Riza și alții împotriva Bulgariei, pct. 142).

47. Restrângerea dreptului de a candida la alegeri, chiar dacă urmărește un scop legitim, nu trebuie să aibă ca efect înlăturarea caracterului efectiv al acestui drept, deoarece fie condițiile sunt introduse prea târziu ori prea brusc, fie nu sunt suficient de clare.

48. Cu privire la existența unui echilibru corect între principiile concurente, Curtea a reținut că, în Avizul consultativ din 08 aprilie 2022 pentru Curtea Supremă Administrativă a Lituaniei, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că la aprecierea proporționalității unei măsuri generale care restricționează exercițiul dreptului de a candida pentru ocuparea unei funcții electivă, trebuie analizate următoarele chestiuni: dacă durata restricției este limitată în timp sau dacă există posibilitatea de a solicita reexaminarea acesteia; dacă restricția se aplică pe baza unor criterii obiective; dacă procedura de aplicare a restricției este însoțită de suficiente garanții apte să asigure protecția împotriva arbitrariului.

49. Reclamanții au atras atenția că art. 3 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană este diferit de celelalte dispoziții ale Convenției și ale protocoalelor sale care garantează drepturi, deoarece stabilește obligația înaltei Părți Contractante de a organiza alegeri în condiții care să asigure exprimarea liberă a opiniei oamenilor și nu un drept sau o libertate particulară. Curtea Europeană reiterează în cauza Hirst împotriva Regatului Unit (nr. 2), (Hot. CtEDO din 06 octombrie 2005) că, marja de apreciere în acest domeniu este largă (Mathieu-Mohin și Clerfayt, § 23, § 52, Matthews împotriva Regatului Unit [CG], nr. 24833/94, § 63, CEDO 1999-1, Labita împotriva Italiei [CG], nr. 26772/95, § 201, CEDO 2000-IV și Podkolzina împotriva Letoniei, nr. 46726/99, § 33, CEDO 2002-11). Există multe modalități de organizare și funcționare a sistemelor electorale și o multitudine de diferențe în Europa, în special în evoluția istorică, diversitatea culturală și gândirea politică, pe

care fiecare stat contractant trebuie să o încorporeze în propria viziune a democrației. Totuși, revine Curții Europene o decizie finală privind respectarea cerințelor articolului 3 din Protocolul nr. 1: trebuie să se asigure că limitările nu reduc drepturile în cauză până la atingerea lor în substanța lor și îi privesc de eficiența lor, că urmăresc un scop legitim și că mijloacele folosite dezvăluie nu disproporționate (Mathieu-Mohin și Clerfayt, 23, § 52).

50. Prin hotărârea Curții Constituționale nr. 25/2010, s-a subliniat că legiuitorul are obligația de a crea condiții adecvate pentru realizarea voinței suverane a poporului pe calea exercitării drepturilor electorale de către cetățeni și, respectiv, a formării unor organe autonome și independente ale puterii publice, menite să transpună în viață interesele poporului și să garanteze drepturile și libertățile omului și cetățeanului Republicii Moldova.

51. Importanța alegerilor și respectării dreptului la vot a fost în atenția Curții Constituționale și în alte cazuri.

52. În hotărârea 15/2015 Curtea Constituțională a statuat următoarele:

„37. Potrivit articolului 2 din Constituție, suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative.

38. Curtea reține că suveranitatea națională constă în dreptul poporului de a hotărî necondiționat asupra intereselor sale și de a le promova în formele stabilite de Legea Supremă. Acest principiu constituțional derivă din articolul 1 din Constituție, care consacră caracterul suveran al statului.

39. Curtea subliniază că, potrivit normei constituționale, suveranitatea națională poate fi exercitată de către popor în mod direct, prin participarea la alegerile în Parlament, în autoritățile administrației publice locale, precum și la referendumuri.”

53. În Hotărârea nr. 15 din 27 mai 2014 Curtea Constituțională a subliniat:

"46. [...] în sensul articolului 2 din Constituție, o democrație veritabilă poate fi constituită numai de către popor, prin exercitarea suveranității naționale în mod direct ori prin intermediul reprezentanților săi, aleși în cadrul unui scrutin democratic."

41. De asemenea. Comisia de la Veneția, în Codul de bună conduită în materie electorală, adoptat în cadrul celei de-a 52 sesiuni (Veneția. 18-19 octombrie 2002), a relevat următoarele: „Democrația este, la fel ca fii drepturile omului și supremația dreptului, unul din cei trei piloni ai patrimoniului constituțional european, precum și ai Consiliului Europei. Ea nu poate fi concepută fără alegeri, respectând un anumit număr de principii considerate democratice.”

42. Curtea reiterează că dispozițiile constituționale ale articolelor 1 alin.(3) și 2 alin.(1) urmează a fi corelate cu prevederile articolului 38 din Legea Supremă, potrivit căruia voința poporului constituie baza puterii de stat, aceasta exprimându-se prin alegeri libere, care au loc în mod periodic, prin sufragiu universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

43. Astfel, Curtea reține că dreptul de vot al cetățenilor Republicii Moldova de la vârsta de 18 ani, împliniți până în ziua alegerilor inclusiv, este consacrat expres prin dispozițiile art. 38 alin. (2) din Constituție, fiind unul din drepturile electorale fundamentale.

44. Curtea menționează că realizarea în practică a dreptului de vot al cetățenilor are loc prin participarea la alegerile în Parlament, în autoritățile administrației publice locale, precum și la referendumuri.

45. În acest sens. Curtea, prin Hotărârea nr. 15 din 27 mai 1998, a reținut că alegerile constituie nu numai un mijloc de exercitare de către cetățeni a drepturilor lor politice, consacrate de Constituție, ci și un mijloc de dotare a instituțiilor unui stat democratic cu

o capacitate coerentă de expresie, pentru a face posibilă organizarea unor centre de decizie politică, eficiente și în măsură să imprime activității de stat o orientare general ne fragmentată.

46. Astfel, fiind caracteristice unui stat de drept, alegerile și referendumul sunt instrumente prin excelență ale democrației directe, în care alegătorii își exprimă opțiunea.

47. Dreptul de vot, fiind un drept fundamental, potrivit art. 4 din Constituție, urmează a fi interpretat și aplicat inclusiv prin raportare la garanțiile instituite în Declarația Universală a Drepturilor Omului, Convenția europeană și Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, care stabilesc că voința poporului este baza puterii de stat.”

54. Astfel, reclamantii au susținut că, prin actul administrativ defavorabil sunt limitate drepturile electorale. Deci, actul contestat contravine standardelor și recomandărilor unanim recunoscute, aprobate de Comisia de la Veneția în Codul bunelor practici în materie electorală din 2002.

55. „Înaltul for” al Consiliului Europei a stabilit următoarele:

d) Privarea de dreptul de a alege și de a fi ales:

- i. privarea cetățenilor de dreptul de a alege și de a fi ales poate fi prevăzută, dar numai sub rezerva următoarelor condiții cumulative:*
- ii. privarea trebuie să fie prevăzută de lege:*
- iii. principiul proporționalității trebuie să fie respectat; condițiile privării cetățenilor de dreptul de a fi ales pot fi mai flexibile decât cele prevăzute pentru dreptul de a alege;*
- iv. Suspendarea drepturilor electorale trebuie să se bazeze pe recunoașterea incapacității mintale sau condamnarea la privațiune de libertate prin hotărâre definitivă a instanței de judecată pentru comiterea unor infracțiuni grave.*
- v. Mai mult decât atât, suspendarea drepturilor politice sau constatarea incapacității mintale poate fi impusă numai prin hotărârea specială a instanței de judecată.*

56. Comisia de la Veneția explică clar că trebuie să existe prevederi care ar reglementa clauzele suspendării drepturilor politice. Astfel de clauze trebuie să corespundă unor condiții uzuale care impun restricții asupra drepturilor fundamentale, cu alte cuvinte, ele trebuie:

- să fie prevăzute de lege ;*
- să respecte principiul proporționalității;*
- să se bazeze pe o interdicție pe motiv de incapacitate mintală sau condamnare la privațiune de libertate prin hotărârea definitivă a instanței de judecată pentru comiterea unei infracțiuni grave. Mai mult decât atât, suspendarea drepturilor politice ale persoanei poate fi dispusă numai printr-o decizie specială adoptată de o instanță judecătorească. Oricum, în cazul suspendării pe motiv de incapacitate mintală, astfel de decizii speciale pot viza incapacitatea și impune ipso jure privarea drepturilor civile. Cât privește exercitarea unei funcții publice, condițiile privării indiviziiilor de dreptul de a fi ales pot fi mai puțin severe decât cele care vizează dreptul de vot, iar decizia de a priva un individ de dreptul a fi ales poate corespunde prevederilor legale în cazul în care activitatea desfășurată de persoanele în exercițiul funcțiilor publice contravine intereselor publice majore.*

57. Același Cod al bunelor practici recomandă egalitatea șanselor trebuie garantată tuturor partidelor și candidaților și trebuie să stimuleze statul să adopte o atitudine imparțială față de ei și să aplice aceeași legislație echitabil tuturor. Comisia de la Veneția în opinia sa CDL-AD(2022)025e (cu privire la proiectul

noului cod electoral) a conturat unele recomandări importante, precum reconsiderarea limitărilor dreptului de vot și de a candida la alegeri.

58. Comisia constant a exprimat poziția că orice modificare a legislației electorale trebuie să se bazeze pe următoarele elemente esențiale:

1. *O legislație clară și cuprinzătoare care să îndeplinească obligațiile internaționale și standarde, și abordează recomandările anterioare;*
2. *Adoptarea legislației prin consens larg, după ample consultări publice cu toate părțile interesate*
3. *Angajamentul politic de a implementa integral o astfel de legislație, cu bună credință, în mod adecvat garanții procedurale și judiciare și mijloacele prin care să se evalueze în timp util orice pretins eșec de a face acest lucru.*

59. În continuare reclamanții au remarcat că dreptul la alegeri libere este strâns legat de alte două principii fundamentale protejate de Constituție și Convenția Europeană - dreptul la libera exprimare a opiniei și dreptul la libertatea de asociere. Nu pot exista alegeri libere dacă nu este posibil de a partaja liber idei și de a se asocia în vederea participării libere la alegeri.

60. În mai multe cauze având ca obiect art. 10 din Convenție, Curtea a subliniat interdependența dintre dreptul la alegeri libere și libertatea de exprimare. În aceste cauze s-a constatat că aceste drepturi, inclusiv libertatea de dezbateri politice, constituie baza oricărui regim democratic. Ambele drepturi sunt interdependente și se consolidează reciproc: de exemplu, libertatea de exprimare este una dintre „condițiile care asigură libera exprimare a opiniei poporului în alegerea corpului legislativ”. Din acest motiv este deosebit de important, în perioada preelectorală, să se permită libera circulație a opiniei și informațiilor de orice fel (Bowman împotriva Regatului Unit, pct. 42).

61. Un proces electoral echitabil și democratic presupune respectarea libertății de exprimare și de asociere, de întrunire și de circulație, aderarea la principiul supremației legii, dreptul de a înființa partide politice și de a candida la funcții publice, principiul nediscriminării drepturilor egale pentru toți cetățenii, dreptul de a nu fi victima acțiunilor de intimidare, precum și o serie de alte drepturi fundamentale ale omului și libertăți, pe care statul este obligat să le apere și să le promoveze (HCC 29/2014 p. 59).

62. Alegerile reprezintă un element al exercitării drepturilor fundamentale ale omului și mai ales a drepturilor civile și politice. Alegerile echitabile reprezintă o competiție politică, care are loc într-un mediu caracterizat prin încredere, transparență și răspundere și care permite alegătorilor să facă o alegere conștientă între alternativele politice distincte. Un proces electoral echitabil și democratic presupune respectarea libertății de exprimare și a libertății presei, a libertății de asociere, de întrunire și de circulație, aderarea la principiul supremației legii, dreptul de a înființa partide politice și de a candida la funcții publice, principiul nediscriminării și asigurării drepturilor egale pentru toți cetățenii, dreptul de a nu

fi victima acțiunilor de intimidare, precum și o serie de alte drepturi fundamentale ale omului și libertăți, pe care statul este obligat să le apere și să le promoveze.

63. Referindu-se la caracteristicile unei „societăți democratice”, Curtea Europeană a acordat o importanță specială pluralismului, toleranței și viziunilor largi. În acest context, ea a reținut că, deși uneori interesele individuale trebuie subordonate celor ale unui grup, democrația nu înseamnă pur și simplu că opiniile majorității trebuie întotdeauna să prevaleze: trebuie identificat un echilibru care să le asigure minorităților un tratament echitabil și adecvat și să evite orice abuz de poziție dominantă (Young, James și Webster împotriva Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord. 13 august 1981, § 63; Chassagnou și alții împotriva Franței [MC], 29 aprilie 1999, § 112; Partidul Popular Creștin Democrat împotriva Moldovei, 14 februarie 2006, § 64).

64. Încă un document internațional relevant este avizul CDL-AD (2018) 016 pentru Kosovo prin care s-au aprobat Concluzie asupra *„proiectului de lege pentru modificări și completări la Legea nr. 03/1-174 privind finanțarea entităților politice (modificată și completată prin Legea nr. 04/1-058 și Legea nr. 04/1-122) și Legea nr. 003/1-073 privind alegerile generale (modificată și completată prin Legea nr. 03/1-256)”, adoptată de Consiliul pentru Alegeri Democratice în a 62-a ședință (Veneția, 21 iunie 2018) și de Comisia de la Veneția de la a 115-a I sesiune plenară a acesteia (Veneția, 22-23 iunie 2018).*

65. Astfel, „Curtea a precizat în mod repetat că dreptul la libertatea de exprimare include dreptul de a apăra idei care jignesc, șochează sau deranjează. În special, instanța a mai reținut că partidele politice au dreptul de a milita pentru modificarea legii sau a structurilor juridice sau constituționale ale statului, sub rezerva a două condiții: (1) metodele utilizate în acest scop trebuie să fie în toate respectă legalitatea și democrația și (2) schimbarea propusă în sine trebuie să fie compatibilă cu principiile democratice fundamentale. Curtea a reținut că faptul că o anumită propunere politică este incompatibilă cu principiile și structurile existente ale statului nu înseamnă că este contrară principiilor democratice. Esența democrației era aceea de a permite apărarea și discutarea diferitelor propuneri politice, chiar și acelea care ar schimba structurile existente ale statului. (Partidul Socialist din Turcia (STP) și alții împotriva Turciei, nr. 26482/95, 12 noiembrie 2003)” jurisprudența sa a constatat că orice restricții și posibile interdicții, precum și măsuri de dizolvare a partidelor politice, trebuie să respecte următoarele cerințe:

- *Excepțional: Acesta trebuie să fie un caz excepțional. Interzicerea sau dizolvarea este o măsură de ultimă instanță care se justifică numai în cazul susținerii folosirii violenței și pune în pericol ordinea politică democratică sau drepturile fundamentale ale cetățenilor;*

- *Proportionalitate: Măsura trebuie să fie proporțională cu scopul urmărit. Este necesar să se examineze dacă dizolvarea este o măsură proporțională cu scopurile urmărite; în timp ce democrațiile au dreptul de a se apăra împotriva partidelor extremiste, măsuri drastice, cum ar fi dizolvarea unui partid politic sau interzicerea liderilor săi de la activitățile politice, pot fi luate doar în cazurile cele mai grave;*

- *Garanții procedurale: Procedura de interzicere sau dizolvare trebuie să fie judiciară, garantând un proces echitabil, un proces echitabil și deschidere. Articolul 6 din CEDO protejează dreptul la un proces echitabil, care constă în solicitarea unei audieri publice într-un termen rezonabil și în fața unui tribunal independent și imparțial instituit de lege. Dispoziții generale privind Procesul echitabil și procesul echitabil dispuse de Curte se aplică cazurilor de dizolvare a partidelor politice. Cu toate acestea, în acest ultim caz. Curtea s-a pronunțat în majoritatea cazurilor cu privire la încălcări fundamentale ale articolelor 10 și 11 din Convenție. Atunci când un reclamant pretinde o încălcare a articolului 6, Curtea va analiza dacă a existat o încălcare doar dacă consideră că este necesar, adică dacă nu a existat o încălcare fundamentală a articolului 11. Într-o altă cauză privind libertatea de exprimare a unui partid politic, Curtea a reținut că au existat încălcări ale articolelor 6 și 10 din Convenție.”*

66. Reclamanții au mai evidențiat că Curtea Constituțională a Republicii Moldova a statuat aceleași principii în hotărârea nr. 12/2013, bazându-se pe jurisprudența consacrată a Curții Europene în această materie. Astfel, Curtea Europeană a precizat că este deosebit de important de a avea un flux liber de opinii și informații în campaniile electorale. În cauza *Bowman vs Regatul Unit* Curtea Europeană a statuat:

*„[...] alegerile libere și libertatea de exprimare, în special libertatea dezbaterilor politice, formează împreună piatra de temelie a oricărui sistem democratic (hotărârea *Mathieu-Mohin și Clerfayt vs Belgia* din 02 martie 1987, seria A, nr. 113. §47 și hotărârea *Lingens vs Austria* din 08 iulie 1986, seria A, nr. 113, §41-42). Cele două drepturi sunt legate unul de altul și operează pentru a se consolida reciproc: de exemplu, după cum a observat Curtea, în trecut, libertatea de exprimare este una dintre „condițiile” necesare pentru a asigura libertatea de exprimare a opiniei publicului în alegerea legislativului. Din acest motiv este deosebit de important ca opiniile și informațiile de toate tipurile să poată circula liber în perioada premergătoare alegerilor [...]”*

*În opinia Curții Europene, limitările libertății de asociere impun o interpretare restrictivă atât în privința enumerării lor, cât și a determinării domeniului de aplicare. Totodată, Curtea observă că, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a statuat că „statele au un drept de control asupra conformității scopului și activității unei asociații cu regulile stabilite prin legislația națională, dar ele trebuie să-l utilizeze în așa fel încât să corespundă obligațiilor asumate prin Convenție. Limitele libertății de asociere, prevăzute de art. 1. 11, impun o interpretare restrictivă, deoarece numai rațiuni convingătoare și imperative pot justifica o eventuală restrângere a exercițiului ei” (cauza *Sidiripoulos și alții vs Grecia*. §40).*

În acest aspect, Comisia de la Veneția și OSCE/BIDD0 în Memoriul prezentat Curții menționează:

„Restricțiile impuse libertății de exprimare și libertății de asociere trebuie să răspundă unei nevoi sociale presante și să fie proporționale acesteia. La adoptarea lor, statele urmează să beneficieze de o marjă de apreciere, care le-ar permite să țină cont de valorile

lor democratice și experiența istorică. Această discreție reflectă faptul că statele sunt cel mai bine plasate pentru a evalua situația de pe teritoriul lor și de a decide cu privire la măsurile pe care urmează să le adopte. În același timp, statele trebuie să ia în considerare importanța dreptului protejat și a accentelor speciale puse pe libertatea discursului politic și a asocierii partidelor politice. Comisia de la Veneția și OSCE/BIDDO subliniază faptul că, potrivit standardelor internaționale, libertatea exprimării se extinde și asupra informației sau ideilor care pot fi interpretate ca ofensatoare, șocante și deranjante. ”

67. Reclamantii au menționat că eliminarea a cel puțin patru partide din procesul electoral și interzicerea de a forma un bloc electoral comun, încalcă nu doar dreptul de a fi ales, dar și dreptul de asociere. Astfel constată depășirea cadrului constituțional prevăzut la art. 41 din Constituție dar și la art. 11 din CEDO.

68. La acest aspect, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a confirmat în repetate rânduri în jurisprudența sa că partidele politice sunt o formă de asociere necesară pentru buna funcționare a democrației și că, având în vedere importanța democrației în sistemul Convenției Europene a Drepturilor Omului, o asociație, inclusiv un partid politic, nu este exclus din domeniul de aplicare a protecției oferite de Convenție doar pentru că activitățile sale sunt văzute de autoritățile naționale ca subminând structurile constituționale ale statului și cerând restricții. Evident, situația generală din țară este un factor important într-o astfel de evaluare. În același timp, este necesar să se țină seama de standardele de dezvoltare a practicii democratice europene, așa cum s-a menționat deja în paragrafele precedente. Chiar și în cazul stării de urgență, trebuie respectate obligațiile internaționale ale statului și trebuie luate orice măsuri cu caracter excepțional care au un efect temporar clar definit în conformitate cu articolul 15 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

69. Astfel, reclamantii au redat mai relevantă jurisprudență a Curții Europene cu privire la garantarea dreptului la asociere, strâns legată de dreptul la libera exprimare:

„ Art. 11 protejează asociațiile împotriva ingerințelor nejustificate ale statului, care implică, de regulă, refuzul înregistrării unei asociații sau dizolvarea unei asociații, dar pot lua și alte forme care împiedică o asociație să își desfășoare activitățile (de exemplu, prin inspecții sau restricții privind finanțarea) (Yordanovi împotriva Bulgariei, 2020). Protecția opiniilor personale, oferită de art. 9 și art. 10 din Convenție, sub forma libertății de gândire, de conștiință și de religie, precum și a libertății de exprimare, este, de asemenea, unul din scopurile libertății de asociere, astfel cum este garantată de art. 11 (Young, James și Webster împotriva Regatului Unit, 1981, Vor dur Olafsson împotriva Islandei, 2010). O astfel de protecție poate fi asigurată efectiv doar prin garantarea unui drept pozitiv și a unui drept negativ la libertatea de asociere (Sorensen și Rasmussen împotriva Danemarcei (MC), 2006).

Art. 11 se aplică nu doar persoanelor sau asociațiilor ale căror opinii sunt primite în mod favorabil sau sunt considerate inofensive ori neimportante, ci și celor ale căror opinii ofensează, șochează sau deranjează (Redfearn împotriva Regatului Unit, 2012; Vona împotriva Ungariei, 2013).

Punerea în aplicare a principiului pluralismului este imposibilă dacă o asociație nu își poate exprima liber ideile și opiniile (Gorzelik și alții împotriva Poloniei (MC), 2004; Zhechev împotriva Bulgariei, 2007).

Protecția opiniilor și a libertății de exprimare a acestora se aplică cu atât mai mult în cazul partidelor politice, având în vedere rolul esențial al acestora în asigurarea pluralismului și a bunei funcționări a democrației (Partidul Libertății și Democrației (OZDEP) împotriva Turciei (MC), 1999).

Într-o societate democratică, bazată pe principiul statului de drept, ideile politice care contestă ordinea existentă fără a pune sub semnul întrebării principiile democrației și a căror realizare este susținută prin mijloace pașnice trebuie să beneficieze de o posibilitate adecvată de a fi exprimate, prin participarea la procesul politic (Organizația Macedoneană Unită Ilinden – PIRIN și alții împotriva Bulgariei, 2005).

Autoritățile publice au obligația să garanteze buna funcționare a unei asociații sau a unui partid politic, chiar și atunci când acestea deranjează sau ofensează persoanele care se opun ideilor sau revendicărilor legale pe care acestea doresc să le promoveze. Membrii acestora trebuie să poată participa la întruniri fără să se teamă că vor fi supuși unor violențe fizice de către adversarii lor. Această teamă ar putea să descurajeze alte asociații sau partide politice să își exprime în mod deschis opiniile asupra unor chestiuni foarte controversate, care afectează comunitatea. În cadrul unei democrații, dreptul de a contra demonstra nu se poate extinde la inhibarea exercitării dreptului unei asociații (Ouranio Toxo și alții împotriva Greciei, 2005; Zhdanov și alții împotriva Rusiei, 2019).”

70. Suplimentar, reclamanții au notat că restricțiile asupra exercițiului unor drepturi sunt prevăzute expres în Legea Supremă și nu pot fi extinse. Orice restricție, înainte de a fi instituită, trebuie raportată la prevederile art. 54 din Constituție, care prevede că restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

71. Totodată au atras atenția că este neîndoielnic faptul că drepturile și libertățile trebuie exercitate în cadrul unor coordonate juridice, la care se adaugă cele morale, politice, confesionale, filozofice etc. În plus, însuși conceptul de libertate ține de respectarea drepturilor și libertăților individuale, inclusiv a celor care se exercită în grup, și ale altor persoane. Posibilitatea juridică a stabilirii unor limitări răspunde nevoii de a asigura securitatea juridică a drepturilor și libertăților celorlalți, în perspectiva realizării intereselor lor individuale, naționale, de grup, a binelui public.

72. În acest sens reclamanții au invocat:

Declarația Universală a Drepturilor Omului, în art. 29 alin. (2), se referă la posibilitatea restrângerii exercițiului unor drepturi: în exercitarea drepturilor și libertăților sale, fiecare persoană este supusă: numai îngrădirilor stabilite de lege în scopul exclusiv al asigurării recunoașterii și respectului drepturilor și libertăților celorlalți și în vederea satisfacerii cerințelor juste ale moralei, ordinii publice și bunăstării generale, într-o soci- etate democratică.

Pactul Internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, în art. 4, art. 5 alin. (2), art. 8 alin. (2), prevede posibilitatea restrângerilor și derogărilor de la drepturile pe care le cuprinde: Nu se poate admite nicio restricție sau derogare de la drepturile fundamentale ale omului, recunoscute sau în vigoare în orice țară în virtutea unor legi, convenții, regulamente sau cutume, sub pretextul că prezentul Pact nu recunoaște aceste drepturi sau le recunoaște într-o măsură mai mică.

Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice, în art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (2), art. 12 alin. (3), art. 18-19, art. 21, art. 22 alin. (2), prevede posibilitatea restrângerilor și derogărilor de la drepturile pe care le cuprinde: Drepturile nu pot face obiectul unor restricții decât dacă acestea sunt prevăzute prin lege, necesare

pentru a ocroti securitatea națională, ordinea publică, sănătatea și moralitatea publică sau drepturile și libertățile altora și sunt compatibile cu celelalte drepturi recunoscute în prezentul Pact.

Convenția Europeană a Drepturilor Omului, în art. 9 alin. (2), art. 10 alin. (2), art. 11 alin. (2) și art. 2 din Protocolul nr. 4 la CEDO, stabilește posibilitatea restrângerii drepturilor: *Exercitarea dreptului nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, siguranța publică, menținerea ordinii publice, prevenirea faptelor penale, protecția sănătății sau a moralei, ori pentru protejarea drepturilor și libertăților altora.*

73. Respectiv, prin prisma actelor internaționale citate, reclamanții au susținut că restrângerile și derogările sunt admisibile doar dacă: sunt necesare într-o societate democratică și sunt prevăzute expres de lege; se impun pentru a proteja securitatea națională, ordinea, sănătatea sau morala publică, drepturile și libertățile celorlalți; sunt stabilite exclusiv în vederea favorizării binelui general într-o societate democratică; sunt impuse pentru membrii forțelor armate și poliției.

74. Reclamanții au menționat că potrivit alin. (4) al art. 54, restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății. Astfel, la condițiile și cazurile când poate fi restrâns exercițiul unor drepturi, se mai adaugă necesitatea respectării a încă două principii: cel al proporționalității și cel al neafectării substanței dreptului.

75. În sensul principiului proporționalității, au subliniat că acesta presupune că orice restrângere trebuie stabilită și aplicată numai în scopul pentru care a fost prevăzută și în limitele strict necesare, în funcție de situația care o justifică. Dacă nu există dispoziții legale care să determine limitele proporționalității, problema se soluționează pornind de la situațiile și circumstanțele concrete (de fapt), care trebuie verificate și apreciate de către autoritatea (instanța) în fața căreia se invocă ne-proporționalitatea (spre exemplu, nu va putea fi restrâns exercițiul dreptului la viața intimă și privată pe motivul că cei care îl exercită complotează împotriva siguranței naționale). În legătură cu principiul proporționalității, este semnificativă ideea că restrângerea trebuie să se facă în vederea favorizării interesului general.

76. În sensul principiului neafectării substanței dreptului, au subliniat că, dacă exercițiul dreptului este doar restrâns, în afara limitelor respective exercițiul este liber, prin urmare, substanța dreptului rămâne neatinsă. Pe de altă parte, acest principiu interzice pierderea unor drepturi dobândite anterior și reconsiderarea beneficiului produs prin dobândirea lor, deoarece un drept dobândit este întotdeauna rezultatul direct al unor factori obiectivi, iar pierderea sau reconsiderarea lui trebuie să aibă suporturi obiective și legale, explicate.

77. În speța supusă judecării, reclamanții au susține că autoritatea pârâtă a sfidat aceste principii constituționale cu privire la proporționalitatea restrângerii unui drept fundamental și neafectarea substanței dreptului.

78. Prin raportarea acestor cerințe la cauza dedusă judecării, este cert faptul că sancțiunea dispusă de către autoritatea pârâtă, reprezintă o ingerință disproporționată în substanța dreptului de a fi ales, libertatea de opinie și dreptul de asociere drepturi garantate de legea fundamentală și de Convenția Europeană.

79. Astfel, decizia de excludere a Partidele Politice „Șansă”, „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei” și „Victorie” din lista partidelor ce au dreptul de a participa la alegeri nu are suport factual, reprezentând o distorsionare deliberată a realității, orientate spre hărțuirea unor concurenți electorali.

80. Prin urmare, prin prisma jurisprudenței CtEDO, dreptul de a fi ales, prevăzut de art. 3 din Protocolul nr. 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, nu este absolut și permite „limitări implicite” (cauza Mcitthews împotriva Regatului Unit, Hotărârea CtEDO din 18 februarie 1999, §63). Însă aceste limitări trebuie să fie înscrise într-un proces echitabil, fără abuzuri.

81. În completarea celor menționate supra, reclamantii au remarcat că, Curtea Europeană a stabilit că dreptul de a candida este o componentă esențială a democrației. Orice restricție trebuie: să fie prevăzută expres de lege; să urmărească un scop legitim; să fie necesară într-o societate democratică. Or, Comisia Electorală Centrală nu a dovedit existența unei legi aplicabile, nici proporționalitatea măsurilor aplicate.

POZIȚIA INSTANȚEI DE FOND

82. Prin încheierea din 7 august 2025 Curtea de Apel Centru a admis cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, a sesizat Curtea Constituțională în vederea controlului constituționalității a textului „nu au dreptul de a participa la alegeri” din prevederile art. 11 alin. (7) din Legea nr. 294 din 21 decembrie 2007 privind partidele politice (în redacția Legii nr. 100 din 13 iunie 2025, MO317-319/14 iunie 2025, art. 345, în vigoare 14 iunie 2025).

83. Curtea de Apel Centru prin hotărârea din data de 14 august 2025 a respins ca neîntemeiate acțiunile în contencios administrativ depuse de Partidul Politic „Șansă”, de către Partidul Politic ”Forța Alternativă și de Salvare a Moldovei” și de către Partidul Politic „Victorie” împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la anularea hotărârii nr. 3742 din 03 august 2025 privind modificarea hotărârii nr. 3651 din 14 iulie 2025 cu privire la lista partidelor politice care au dreptul de a participa la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025.

84. Instanța de fond a reținut că acțiunile înaintate sunt admisibile, deoarece Partidele Politice „Șansă”, „Forța Alternativă și de Salvare a Moldovei” și „Victorie” au contestat activitatea administrativă a Comisiei Electorale Centrale și anume hotărârea nr. 3742 din 3 august 2025 privind modificarea hotărârii nr. 3651

din 14 iulie 2025 cu privire la lista partidelor politice care au dreptul de a participa la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025, prin care partidele în cauză au fost excluse din lista partidelor care pot participa la alegeri.

85. Argumentul Comisiei Electorale Centrale privind inadmisibilitatea acțiunii prin prisma procedurii administrative aferentă activității Agenției Servicii Publice, a fost respins de către instanța de fond, or, potrivit art. 10 alin. (1) din Codul administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

86. La caz, se atestă că reclamantii pretind la anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3742 din 03 august 2025 privind modificarea hotărârii nr. 3651 din 14 iulie 2025 cu privire la lista partidelor politice care au dreptul de a participa la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025, care în esență reprezintă un act administrativ, efectele juridice ale căreia, presupun limitarea unor drepturi ale reclamantilor.

87. Referitor la fondul acțiunii, Curtea de Apel Centru, ca instanță de fond, a reținut în temeiul art. 18, art. 27 lit. g), art. 28 alin. (1) pct. 10), art. 32 alin. (1)-(3), art. 101 alin. (1)-(7) din Codul electoral în colaborare cu art. 8 alin. (1), art. 10 alin. (2), art. 11 alin. (5) și alin. (7) din Legea nr. 294 din 21 decembrie 2007 privind partidele politice, că acțiunile înaintate de către Partidele Politice „Șansă”, „Forța Alternativă și de Salvare a Moldovei” și „Victorie” sunt neîntemeiate.

88. În acest sens a constatat că prin scrisoarea nr. CEC-8-8018 din 11 iulie 2025, Comisia Electorală Centrală a solicitat Agenției Servicii Publice, transmiterea listei actualizate a partidelor politice la situația din 14 iulie 2025, cu specificarea faptului dacă acestea pot participa la alegeri, adică întrunesc condițiile stabilite de art. 11 alin. (7), art. 21 alin. (5) din Legea nr. 294 din 21 decembrie 2007 privind partidele politice.

89. Prin scrisoarea Agenției Servicii Publice nr. 01/9133 din 14 iulie 2025, a fost prezentată lista partidelor politice ale căror cereri de înregistrare a modificărilor în datele înscrise în Registrul de stat al persoanelor juridice, inclusiv Lista numerică și nominală a membrilor partidului politic care cad sub incidența art. 3 alin. (1) lit. e⁵) din Legea privind declararea averii și intereselor personale, și care sunt în proces de examinare la sfârșitul zilei de 14 iulie 2025, ora 17:00.

90. Astfel, prin hotărârea nr. 3651 din 14 iulie 2025 cu privire la lista partidelor politice care au dreptul de a participa la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025, Comisia Electorală Centrală a hotărât:

- se dă publicității Lista partidelor politice, care au dreptul de a participa la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025, conform anexei;
- se instituie rezerva revocării dreptului de a participa la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025 pentru partidele politice menționate la pozițiile nr. 26 - 39 din anexă, în cazul neemiterii de către Agenția Servicii Publice a actului administrativ individual favorabil și/sau, emiterii deciziei judecătorești executorii privind dizolvarea/limitarea activității partidelor politice menționate la pozițiile nr. 36, 37 și 39 din anexă.

91. Totodată, Comisia Electorală Centrală a menționat că admisibilitatea participării la alegeri a partidelor politice este condiționată de obligația imperativă de a prezenta Agenției Servicii Publice, informația stabilită la art. 11 alin. (5) și alin. (7) din Legea nr. 294/2007 privind partidele politice. Prezentarea formală a unor informații nu poate fi considerată ca o executare efectivă a obligației legale, și nu poate fi acceptată pentru emiterea de către Agenția Servicii Publice a unui act administrativ individual favorabil.

92. Potrivit actului vizat, din cele 66 partide politice înregistrate în Registrul de stat al persoanelor juridice, la data de 14 iulie 2025, doar 25 au prezentat informația necesară, fiind stabilită admisibilitatea acestora, iar solicitările altor 14 partide, sub aspectul actualizării informației în cauză, sunt în proces de examinare.

93. Totodată, instanța de fond a reținut că la dispozițiile 26-39 din anexă la hotărârea respectivă, figurează partidele ale căror cereri de înregistrare a modificărilor în datele înscrise în Registrul de stat al persoanelor juridice, inclusiv a listei numerice și nominale a membrilor partidului politic care cad sub incidența art. 3 alin. (1) lit. e⁵) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, sunt în proces de examinare la situația din 14 iulie 2025, fiind instituită în cazul acestora rezerva revocării dreptului de a participa la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025.

94. Prin scrisoarea nr. CEC-8-1228 din 01 august 2025, Comisia Electorală Centrală a solicitat Agenției Servicii Publice, prezentarea informației actualizate privind actele administrative emise în privința formațiunilor menționate.

95. Drept urmare, prin scrisoarea Agenției Servicii Publice nr. 01/9896 din 1 august 2025, (înregistrat la Comisie sub nr. CEC-7/21296 din 1 august 2025) a fost expediată (conform Anexei), lista partidelor politice ale căror cereri de înregistrare a modificărilor în datele înscrise în Registrul de stat al persoanelor juridice, inclusiv lista numerică și nominală a membrilor partidului politic care cad sub incidența art. 3 alin. (1) lit. e⁵) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, au fost depuse spre examinare până la sfârșitul zilei de 14 iulie 2025 ora 17:00.

96. Conform listei menționate, la pct. 11 figurează Partidul Politic „Șansă” (cu mențiunea deciziei din 29 iulie 2025), iar prin scrisorile Agenției Servicii Publice

nr. 01/ 9872 și nr. 01/9880 din 1 august 2025, au fost prezentate și deciziile din 29 iulie 2025 privind refuzul înregistrării modificărilor în datele înscrise în Registrul de stat al persoanelor juridice cu referire la Partidul Politic „Șansă”, Partidului Politic ”Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei” și Partidului Politic „Victorie”.

97. Prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3742 din 3 august 2025 s-a dispus modificarea hotărârii Comisiei nr. 3651 din 14 iulie 2025 cu privire la lista partidelor politice care au dreptul de a participa la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025 după cum urmează:

- pct. 2 din hotărâre se exclude;
- anexa la hotărâre se expune într-o nouă redacție, conform anexei.

98. Din motivare rezultă că s-a dispus excluderea Partidului Politic „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei” (decizia ASP din 29 iulie 2025), Partidului Politic „Șansă” (decizia ASP din 29 iulie 2025) și a Partidului Politic „Victorie” (decizia ASP din 29 iulie 2025), în legătură cu adoptarea deciziilor Agenției Servicii Publice din 29 iulie 2025, de neînregistrare a modificărilor în datele înscrise în Registrul de stat al persoanelor juridice.

99. În aceste circumstanțe instanța de fond a menționat că odată ce Agenția Servicii Publice, în calitate de autoritate competentă în materia înregistrării și evidenței partidelor politice, a refuzat înregistrarea modificărilor statutare, are caracter decisiv pentru determinarea calității legale de participant la procesul electoral.

100. Prin urmare, consideră întemeiată soluția adoptată de Comisia Electorală Centrală, deoarece, în virtutea principiului legalității și al delimitării atribuțiilor între autoritățile publice, Comisia este obligată să se conformeze deciziilor emise de instituțiile competente, fără a putea substitui sau contrazice legalitatea ori temeinicia actelor acestora

101. Curtea de Apel Centru a evidențiat că, un aviz negativ din partea Agenției este un act decizional legal și obligatoriu, iar în lipsa unei modificări înregistrate oficial în registrul de stat, Comisia Electorală Centrală nu avea competența de a reevalua sau de a înlătura efectele deciziilor din 29 iulie 2025 privind refuzul înregistrării modificărilor în datele înscrise în Registrul de stat al persoanelor juridice” cu referire la Partidul Politic „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei”, Partidul Politic „Șansă” și Partidul Politic „Victorie”, or, refuzul Agenției Servicii Publice, exprimat prin neînregistrarea modificărilor statutare la data de 29 iulie 2025, are caracter decisiv pentru determinarea calității legale de participant la procesul electoral.

102. Orice altă soluție ar constitui o depășire a limitelor de competență și o încălcare a ordinii juridice.

103. Mai mult ca atât, instanța de judecată a menționat că potrivit art. 4 din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, actul normativ are caracter public, obligatoriu, general și impersonal. Prevederile actului normativ sunt executorii, opozabile tuturor subiecților de drept și, în caz de necesitate, sunt impuse prin forța de constrângere a statului.

104. Prin prisma normei citate, fiind o autoritate electorală cu atribuții limitate la organizarea și desfășurarea alegerilor, ne având competențe de înregistrare sau de reevaluare a legalității modificărilor statutare aprobate sau respinse de Agenția Servicii Publice, pârâta era obligată să respecte principiul legalității și să își exercite atribuțiile strict în limitele stabilite prin lege, ne având posibilitatea de a substitui deciziile organelor competente în domeniul înregistrării partidelor.

105. În consecință, Comisia Electorală Centrală, în temeiul art. 12 din Codul administrativ, era obligată să ia act de refuzul Agenției Servicii Publice și să excludă formațiunile reclamante din procesul electoral, întrucât condițiile admiterii au rămas neîndeplinite, or, a admite contrariul ar însemna ca o autoritate cu atribuții electorale, să încalce principiul separării competențelor instituționale și să substituie voința legal exprimată a unei autorități de stat investite cu dreptul exclusiv de a înregistra și valida structura statutară a partidelor.

106. Totodată, instanța de judecată a menționat că reclamanții nu au indicat niciun argument, ce ar justifica temeinicia pretențiilor înaintate față de Comisia Electorală Centrală, însă au invocat niște temeuri formale, care în esență nu pot fi reținute pentru anularea actului administrativ contestat – hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3742 din 03 august 2025 privind modificarea hotărârii nr. 3651 din 14 iulie 2025 cu privire la lista partidelor politice care au dreptul de a participa la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025.

107. În aceeași ordine de idei, Curtea de Apel Centru a considerat ca fiind nefondate argumentele reclamanților cu privire la încălcarea dreptului de a alege și de a fi ales, or, deși prin prisma art. 38 din Constituție este garantat acest drept, totuși el nu este absolut, ci condiționat de îndeplinirea anumitor cerințe legale obiective (la caz înregistrarea modificărilor în datele înscrise în Registrul de stat al persoanelor juridice).

108. Respectiv, Partidul Politic „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei”, Partidul Politic „Șansă” și Partidul Politic „Victorie”, nu pot pretinde Comisiei Electorale Centrale, recunoașterea dreptului de participare în alegeri, în condițiile în care înregistrarea modificărilor în Registrul de stat al persoanelor juridice a fost compromisă.

109. Cu referire la aspectele invocate în acțiune despre încălcarea dreptului reclamanților de a participa la procesul administrativ inițiat de Comisia Electorală Centrală, pentru a da explicații, a aduce probe și a se apăra, instanța de fond a

indicat că autoritatea în cauză nu a declanșat o procedură disciplinară, sancționatorie sau de retragere a drepturilor, ci a evaluat o cerere condiționată, ale cărei cerințe nu au fost îndeplinite, confirmate oficial prin avizul negativ al Agenției Servicii Publice.

110. Mai mult, reieșind din hotărârea nr. 3651 din 14 iulie 2025 cu privire la lista partidelor politice care au dreptul de a participa la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025, Comisia Electorală Centrală a instituit rezerva revocării dreptului de a participa la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025 pentru mai multe partide politice, inclusiv Partidul Politic „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei”, Partidul Politic „Șansă” și Partidul Politic „Victorie”.

111. Respectiv, solicitanții au avut deplină cunoștință de condițiile admisibilității participării la alegeri și anume de a prezenta Agenției Servicii Publice, informația stabilită la art. 11 alin. (5) și alin. (7) din Legea nr. 294/2007 privind partidele politice, însă, nu au ținut cont de obligațiile sale, iar prin urmare, nu se poate invoca o lipsă a dreptului la apărare într-o procedură în care partea nu a îndeplinit condițiile proprii obligației legale și nu a reacționat corespunzător.

112. Cu referire la argumentul precum că li se încalcă drepturile fundamentale la alegeri libere, este restrâns dreptul fundamental de a fi ales și dreptul la libera exprimare, sunt discriminați în raport cu alți potențiali concurenți electorali, nu li se asigură condiții echitabile la o campanie electorală în conformitate cu principiile constituționale și Codul electoral, instanța de judecată a reiterat faptul că, drepturile fundamentale nu sunt absolute, ele presupunând respectarea cadrului legal relevant.

113. Curtea de Apel Centru a subliniat că exercitarea dreptului de a fi ales, presupune respectarea legislației electorale și a legislației privind partidele, în coroborare cu condițiile de înregistrare. La caz, restrângerea drepturilor fundamentale garantate de Constituție: dreptul de a fi ales; dreptul la libertatea exprimării, nu au fost constatate, deoarece Comisia Electorală Centrală nu a restrâns dreptul, ci a constatat imposibilitatea exercitării acestui drept în lipsa validării componentei partidului.

114. La fel, nici discriminarea sesizată de reclamanti, adică tratamentul diferențiat, nejustificat între persoane aflate în situații similare, nu a fost confirmată, deoarece, toți concurenții electorali au fost supuși acelorași cerințe legale privind înregistrarea structurilor statutare, iar definitiv au fost înregistrate doar partidele care au respectat procedura legală, inclusiv înregistrarea modificărilor la Agenția Servicii Publice.

115. Astfel, în cazul în care nu au îndeplinit condițiile prevăzute de lege, reclamantii nu pot pretinde un tratament privilegiat față de alte formațiuni politice, prin prisma invocării abstracte a unor drepturi fundamentale.

116.Completul de judecată a atenționat că nu s-a constatat nici încălcarea dreptului reclamanților la libertatea de exprimare, or, pe lângă faptul că excluderea din procesul electoral nu echivalează cu restrângerea libertății de exprimare, formațiunea politică nefiind împiedicată să își exprime public opiniile, libertatea de exprimare nu include automat dreptul de a participa într-o competiție electorală fără îndeplinirea condițiilor legale.

117.Totodată instanța de fond a conchis că excluderea reclamanților din lista partidelor politice care au dreptul de a participa la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025, nu poate fi privită ca o sancțiune arbitrară care să prejudice reclamanții, or, hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3742 din 03 august 2025 reprezintă o consecință legală a neîndeplinirii de către Partidul Politic „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei”, Partidul Politic „Șansă” și Partidul Politic „Victorie”, a condiției legale de admisibilitate, prevăzută expres în lege.

118.Drept urmare, instanța de judecată a menționat că Comisia Electorală Centrală a aplicat corect legea în vigoare, or, dacă Agenția Servicii Publice a prezentat refuzul înregistrării modificărilor în datele înscrise în Registrul de stat al persoanelor juridice, pârâta nu poate emite o altă soluție decât cea contestată în prezenta cauză.

119.În combaterea argumentelor reclamanților cu privire la principiul proporționalității, Curtea de Apel Centru a relatat că atât, scopul legitim și potrivirea, cât și necesitatea și rezonabilitatea, se reflectă în soluția Comisiei Electorale Centrale, or, scopul legitim reprezintă asigurarea legalității și integrității procesului electoral; potrivirea (adecvarea măsurii) este măsura care corespunde condițiilor neînregistrării modificărilor în datele înscrise în Registrul de stat al persoanelor juridice; necesitatea măsurii este dictată de faptul că Agenția Servicii Publice a refuzat înregistrarea modificărilor în datele înscrise în Registrul de stat al persoanelor juridice, iar Comisia Electorală Centrală nu poate înlocui Agenția și nu poate permite participarea în mod ilegal; iar rezonabilitatea/proporționalitatea, excluderea Partidului Politic „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei”, a Partidului Politic „Șansă” și a Partidului Politic „Victorie” din lista partidelor politice care au dreptul de a participa la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025, este o consecință a neîndeplinirii condiției procedurale esențiale.

120.În privința excesului de putere invocat de reclamanți, completul de judecată a subliniat că din partea Comisiei Electorale Centrale nu s-a constatat o astfel de abatere ci o aplicare a condiției expres prevăzută de lege, unde conform Legii nr. 294/2007 și Codului electoral, pentru a confirma dreptul de a participa la alegeri, partidul politic trebuie să înregistreze modificările componenței membrilor la Agenția Servicii Publice. Mai mult dacă există un asemenea refuz Comisia Electorală Centrală nu are nicio marjă discreționară, fiind obligată să constate

neîndeplinirea condițiilor legale și, respectiv, excluderea partidului din cursa electorală.

121.Cu referire la principiile expuse în hotărârea Curții Constituționale nr.25/2010 și Codul bunelor practici în materie electorală, invocate de reclamanti instanța de judecată a remarcat faptul că, deși ambele surse confirmă că drepturile electorale trebuie garantate, acestea pot fi restrânse în condițiile legii, cu respectarea proporționalității. În speță, Comisia Electorală Centrală a constatat lipsa a unui temei legal de recunoaștere a dreptului electoral, cu respectarea principiului proporționalității, expres în urma neîndeplinirii de către Partidul Politic „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei”, Partidul Politic „Șansă” și Partidul Politic „Victorie” a unei condiții legale, stabilite din timp și comunicate părții.

122.La fel, a considerat irelevant invocarea încălcării dreptului de asociere, în condițiile în care, partidele excluse se pot asocia, exista, funcționa, face politică, însă acestea nu pot participa în alegeri dacă nu îndeplinesc cerințele formale cerute de lege. Respectiv, dreptul de asociere nu garantează automat dreptul de a participa în alegeri.

123.Referitor la incidența art. 54 din Constituție, invocată de reclamanti, instanța a menționat că acesta nu are o aplicabilitate independentă. Pentru a fi aplicabil, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. La caz, modificarea legii a fost justificată prin creșterea transparenței și responsabilității în gestionarea informațiilor despre partidele politice. Includerea datelor despre persoanele care cad sub incidența Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale asigură o mai bună monitorizare a integrității acestora. În plus, transmiterea rapidă a informațiilor către Comisia Electorală Centrală și Autoritatea Națională de Integritate garantează supravegherea eficientă a activității partidelor. De asemenea, obligarea partidelor politice să prezinte integral informațiile necesare participării la alegeri le va responsabiliza să respecte legea.

124.În context, Curtea de Apel Centru evidențiază că, partidele politice trebuie să notifice Agenția Servicii Publice despre toate modificările și completările statutului și programului partidului politic, precum și cele ale listei numerice și nominale a membrilor partidului politic care cad sub incidența art. 3 alin. (1) lit. e5) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale în termen de 15 zile de la data adoptării hotărârii respective (art. 10 alin. (2) din Legea privind partidele politice).

125.Totodată, informația în discuție trebuie notificată Agenției până la începerea perioadei electorale (art. 11 alin. (7) din Legea privind partidele politice). Data începerii perioadei electorale se stabilește prin hotărâre a Comisiei Electorale Centrale (art. 1 Cod electoral).

126.Deși conform Programului calendaristic aprobat de către Comisia Electorală Centrală, perioada electorală a început la 14 iulie 2025, acțiunile/inacțiunile Partidului Politic „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei”, Partidului Politic „Șansă” și Partidului Politic „Victorie”, reflectate în refuzul Agenției Servicii Publice și, respectiv reținute de către Comisia Electorală Centrală pentru modificarea listei partidelor politice care au dreptul de a participa la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025, nu au fost argumentate de către reclamanți în cadrul procesului de judecată.

127.De altfel, tolerarea acestor aspecte ar afecta per general legalitatea procesului electoral, or, aplicarea măsurii restrictive privind excluderea partidelor din lista partidelor politice care au dreptul de a participa la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025, reprezintă o măsură adecvată, menită să asigure respectarea exigențelor legale și să descurajeze un comportament necorespunzător.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

128.Împotriva hotărârii instanței de fond au depus recurs Partidul Politic „Victorie”, Partidul Politic „Forța Alternativă și de Salvare a Moldovei” și Partidul Politic „Șansă”, prin care au solicitat admiterea recursului, aplicarea directă a art. 6, 10, 11 și art. 3 protocolul I al CEDO, casarea integrală a hotărârii Curții de Apel Centru din 14 august 2025, emiterea unei noi decizii prin care să fie admisă contestația, să fie anulată hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3742 din 3 august 2025 privind modificarea hotărârii nr. 3651 din 14 iulie 2025 cu privire la lista partidelor politice care au dreptul de a participa la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025, în partea ce se referă la recurenți, cu restabilirea drepturilor lor electorale.

129.În motivarea recursului recurenții au reiterat circumstanțele de fapt și de drept invocate în cererea de chemare în judecată, totodată au indicat că Curtea de Apel a respins contestația, acceptând necondiționat poziția intimatului și aplicând eronat prevederile imperative ale legii.

130.În acest sens au indicat că potrivit instanței de fond actul administrativ contestat este legal dat fiind că recurenții nu au respectat prevederile art. 10 și 11 din Legea privind partidele politice, anume - nu au prezentat informația la Agenția Servicii Publice cu privire la membrii organului de conducere a partidului. Instanța a conchis că odată ce Agenția Servicii Publice a refuzat înregistrarea modificărilor în Registrul de stat al persoanelor juridice, acest act este imperativ și obligatoriu, inclusiv pentru Comisia Electorală Centrală.

131.Totodată au indicat că instanța a refuzat efectiv să analizeze argumentele recurenților și motivația detaliată din contestații, limitându-se a le da o apreciere critică și formalistă.

132. Instanța eronat a respins argumentul că recurenții ilegal au fost privați de dreptul lor de a fi audiați în procesul adoptării actului defavorabil, insistând că acest proces nu a afectat drepturile recurenților.

133. La fel au menționat că instanța a refuzat să dea apreciere aplicării corecte a prevederilor din art. 11 alin. (7) din Lega privind partidele politice menționând că legea prevede că modificările ce țin de organele de conducere trebuie înregistrate la Agenția Servicii Publice, condiții false și inexistente în lege, care prevede doar obligarea de a prezenta informația și nu de a înregistra. Instanța efectiv și-a asumat rolul de legiuitor și a interpretat legea contrar sensului acesteia.

134. Curtea de Apel a examinat formal principiul proporționalității și nici nu a supus unei analize detaliate acest aspect conform triplului test prevăzut de lege și Convenția Europeană.

135. Nejustificat a concluzionat că recurenții au admis o inacțiune în raport cu oblațiunea legală.

136. Instanța a ignorat în totalitate faptul că deciziile Agenției Servicii Publice de refuz sunt contestate în contencios administrativ, cu solicitarea de a suspenda executarea. La fel a ignorat concluziile Curții Constituționale la examinarea excepției de neconstituționalitate pe acest caz.

137. Astfel instanța efectiv nu și-a motivat hotărârea, nu a dat apreciere probelor anexate la caz, a ignorat argumentele de fapt și de drept ale recurenților, nici nu a încercat să examineze cazul în esența sa, în spiritul standardelor internaționale în materie de alegeri libere și neafectarea dreptului de a fi ales.

138. Recurenții au susținut că prin actul contestat li se încalcă drepturile fundamentale la alegeri libere, este restrâns dreptul fundamental de a fi ales, este restrâns grav dreptul la libera exprimare, este discriminat în raport cu alți potențiali concurenți electorali, nu i se asigură condiții echitabile la o campanie electorală în conformitate cu principiile constituționale și Codul electoral.

139. Instanța nu a verificat cum autoritatea pârâtă și-a realizat dreptul discreționar în activitatea sa. A fost ignorat faptul că intimatul și-a depășit grav competența legală, a ignorat procedurile administrative, a încălcat principiile unui proces echitabil. Instanța a ignorat analiza scopului acordat de lege și proporționalitatea sancțiunii.

140. Au mai menționat că instanța de judecată a ignorat în totalitate jurisprudența Curții Constituționale ale RM, jurisprudența CEDO și standardele internaționale cu privire la limitarea dreptului de a fi ales și asigurarea unor alegeri libere. Nu a examinat proporționalitatea în conformitate cu principiile internaționale și nu a supus triplului test ingerințele și gravele restricții ale drepturilor omului care au fost admise prin adoptarea actului administrativ contestat.

141.În opinia recurenților instanța de fond a examinat formal cauza, nu a cercetat pe deplin starea de fapt a speței și nu a dat un răspuns explicit tuturor problemelor de drept ridicate de către participanții la proces în fața instanței. Curții de Apel Centru, ca instanță de fond îi revenea o deosebită obligație de a exercita controlul judiciar complet al actului administrativ contestat, în fapt și în drept.

142.Circumstanțele descrise în acțiune nu au fost apreciate corect de instanța de fond, deși această analiză trebuia să aibă loc prin prisma art. 3 și 29 din Codul administrativ și anume a scopului urmărit și a proporționalității emiterii actului administrativ contestat.

143.Astfel, instanță de fond, nu a cercetat pe deplin starea de fapt, prin care a neglijat prevederile art. 219 și 238 alin. (2) din Codul administrativ. Omisiunea de a analiza argumentele menționate supra denotă că instanța de fond a încălcat drepturile apelantului la un proces echitabil, garantat de art.6 din Convenția Europeană. În acest sens, Curtea Europeană, reamintește în §30 al Hotărârii din 28 aprilie 2005, definitivă la 28 iulie 2005 în cauza Albina împotriva României.

POZIȚIA COMISIEI ELECTORALE CENTRALE

144.Comisia Electorală Centrală a depus referință împotriva recursului înaintat de către Partidul Politic „Victorie” , Partidul Politic „Forța Alternativă și de Salvare a Moldovei” și Partidul Politic „Șansă”, prin care a solicitat declararea recursului inadmisibil, deoarece nu îndeplinește criteriile de admisibilitate, or, din conținutul recursului se deduce cert lipsa temeiurilor prevăzute de art. 245¹ din Codul administrativ, ceea ce implicit duce la inadmisibilitatea acestuia.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

4. Art. 191 alin. (3) și (5) lit. b) din Codul administrativ:
„Curtea de apel Chișinău (Centru) soluționează în primă instanță acțiunile în contencios administrativ împotriva actelor emise de Banca Națională a Moldovei, precum și acțiunile în contencios administrativ atribuite în competența sa prin Codul electoral.
Curtea Supremă de Justiție soluționează: cererile de recurs împotriva hotărârilor, a deciziilor și a încheierilor curților de apel.”
5. Art. 244 alin. (1) din Codul administrativ:
„Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”
6. Art. 245 Codul administrativ:
„Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, *dacă legea nu stabilește un alt termen.*”

7. Art. 98 alin. (1) pct. 4) din Codul electoral:
„În ordinea procedurii contenciosului administrativ, instanțele de judecată competente examinează acțiunile în domeniul electoral după cum urmează:
Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva actelor judecătorești ale curților de apel adoptate în cadrul litigiilor electorale.”
8. Art. 100 alin. (1) din Codul electoral:
„În perioada electorală, autoritățile competente examinează contestațiile în termen de 3 zile de la depunere, dar nu mai târziu de ziua alegerilor. La examinarea litigiilor electorale, instanțele judecătorești aplică același termen, inclusiv în cadrul procedurilor de exercitare a căilor de atac.”
9. Art. 176 din Codul electoral:
„Alegerile sunt declarate nule dacă în cadrul operațiunilor electorale au fost comise încălcări ale prezentului cod care au influențat rezultatele votării și atribuirea mandatelor. Hotărârea cu privire la declararea alegerilor nule se adoptă de către Comisia Electorală Centrală în baza hotărârilor consiliilor electorale de circumscripție respective.”
10. Art. 193 alin. (3) din Codul administrativ:
„Curtea Supremă de Justiție examinează acțiunile în contencios administrativ și cererile de recurs în complete din 3 judecători.”
11. Art. 245¹ din Codul administrativ:
„Recursul este admis dacă:
a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;
b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;
c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;
d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;
e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;
f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.
Temeiurile menționate la alin. (1) lit. c) și d) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.
Aprecierile probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin.(1) lit.d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.”
12. Art. 246 alin. (1) și (2) lit. h) din Codul administrativ:
„Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere

irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Recursul se declară inadmisibil în special când: recursul este vădit neîntemeiat.”

ASPECTE DE PROCEDURĂ

145.Referitor la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată constată că decizia motivată a fost comunicată recurenților Partidul Politic „Șansă”, Partidul Politic „Forța Alternativă și de Salvare a Moldovei” și Partidul Politic „Victorie” prin intermediul poștei electronice la data de 15 august 2025. Recursul nemotivat a fost depus la data de 14 august 2025, iar motivare recursului a fost prezentată la data de 16 august 2025, cu respectarea termenului legal prevăzut de art. 245 din Codul administrativ, coroborat cu art. 100 alin. (1) din Codul electoral.

MOTIVAREA INSTANȚEI

146.Din analiza prevederilor legale reținute supra, rezultă că admisibilitatea sau inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească, în condițiile Codului administrativ, exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil, bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele pre citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

147.În această ordine de idei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevalidativ al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

148.Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

149.Instanța de recurs atestă că motivele de casare, invocate în recurs de Partidul Politic „Șansă”, Partidul Politic „Forța Alternativă și de Salvare a Moldovei” și Partidul Politic „Victorie”, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de Curtea de Apel Centru și nu relevă interpretarea contrară

a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a hotărârii recurate.

150.Partidul Politic „Șansă”, Partidul Politic „Forța Alternativă și de Salvare a Moldovei” și Partidul Politic „Victorie”, în susținerea recursului a indicat două temeiuri de admisibilitate prevăzute la art. 245¹ alin. (1) lit. b) și d) din Codul administrativ.

151.Referitor la primul temei indicat, Completul de judecată reține că, articolul 245¹ alin. (1) lit. b) din Codul administrativ se referă la schimbarea sau consolidarea jurisprudenței Curții Supreme de Justiție prin admiterea recursului. Aplicarea acestui temei de recurs ține de discreția Curții Supreme de a-și extinde, uniformiza sau schimba jurisprudența. Pentru ca acest argument să fie invocat în mod temeinic, recursul trebuie să confirme lipsa jurisprudenței Curții Supreme cu privire la problemele de drept invocate în recurs, existența unei jurisprudențe contradictorii a Curții Supreme de Justiție cu privire la acestea, fie modificarea circumstanțelor sociale sau juridice care să justifice schimbarea practicii uniforme a Curții Supreme de Justiție. Niciuna dintre aceste situații nu este invocată în recursul depus de către Partidul Politic „Șansă”, Partidul Politic „Forța Alternativă și de Salvare a Moldovei” și Partidul Politic „Victorie”.

152.Referitor la al doilea temei menționat, Completul de judecată relevă că noțiunea de „hotărâre arbitrară” este definită prin raportare la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și la explicațiile din nota informativă a Legii nr.246/2023. O hotărâre este considerată arbitrară atunci când nu are nicio bază juridică în dreptul intern, nu stabilește legătura între faptele cauzei, legea aplicabilă și soluția adoptată sau este rezultatul unei erori de fapt ori de drept pe care nicio instanță rezonabilă nu ar comite-o. De asemenea, intră în această categorie hotărârile pronunțate cu bună știință contrar legii, în special în cazul normelor imperative care nu oferă judecătorului marjă de apreciere. Arbitrarietatea presupune o încălcare evidentă și gravă a legalității, iar nu o simplă eroare de judecată. În astfel de cazuri, hotărârea reprezintă o denegare a justiției și afectează fundamental echitatea procedurii.

153.Pe de altă parte, sintagma „bazată pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor” presupune că hotărârea se sprijină pe o evaluare eronată și evident nejustificată a probatoriului, iar această evaluare a fost decisivă pentru soluția adoptată. Nu orice greșală în aprecierea probelor atrage admiterea recursului, ci doar acea eroare care este evidentă pentru un profesionist și nu poate fi explicată rațional. Pentru ca recursul să fie admis în temeiul art. 245¹ alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, este necesar ca partea care atacă hotărârea să demonstreze în mod clar existența unei asemenea erori și caracterul ei determinant asupra soluției.

154.În lipsa unor argumente din care să rezulte că hotărârea contestată a fost pronunțată cu încălcarea unei norme imperative sau că soluția se bazează în mod determinant pe o apreciere vădit nerezonabilă a probelor, recursul nu poate fi admis.

155.Așadar, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, recursul depus de Partidul Politic „Șansă”, Partidul Politic „Forța Alternativă și de Salvare a Moldovei” și Partidul Politic „Victorie”, conține obiecții de fapt și de drept, care au fost analizate minuțios de către Curtea de Apel Centru, fiind apreciate în mod corespunzător.

156.Criticile recurenților, astfel cum sunt formulate, nu se circumscriu niciunui dintre temeiurile de admisibilitate ale recursului prevăzute de art. 245¹ din Codul administrativ și, prin urmare, nu sunt apte să influențeze admisibilitatea acestuia. Cadrul normativ aplicabil – art. 10 și art. 11 alin. (7) din Legea nr.294/2007 privind partidele politice (în redacția în vigoare la data relevantă), coroborat cu dispozițiile Codului electoral – instituie o condiție obiectivă pentru participarea unui partid la scrutin: până la începerea perioadei electorale, formațiunea trebuie să fi prezentat integral informațiile cerute legii către Agenția Servicii Publice, iar această conformare se verifică prin starea oficială a înregistrărilor din registru, comunicată de ASP la solicitarea CEC. În speță, la momentul relevant, ASP comunicase deciziile de refuz ale înregistrării modificărilor statutare esențiale, ceea ce atestă neîndeplinirea condiției legale și activează, prin efectul legii, interdicția de a participa la alegeri. Așadar, CEC nu a exercitat o putere discreționară de oportunitate, ci a aplicat o normă imperativă care îi delimitează strict competența: în prezența unui refuz de înregistrare din partea autorității de registru, CEC nu poate substitui, contrazice sau neutraliza actele acesteia, ci doar constată juridic că dreptul de a participa la alegeri nu poate fi recunoscut.

157.Invocarea de către recurenți a ideii că „legea cere doar prezentarea, nu și înregistrarea” nu poate fi primită în sensul admisibilității recursului, or, finalitatea obligației de „prezentare integrală” nu este formală; legiuitorul a legat explicit dreptul de a participa în cadrul scrutinului electoral de existența, la debutul perioadei electorale, a unei situații conforme și verificabile în registru. Or, refuzul de înregistrare comunicat de ASP nu permite concluzia că obligația a fost executată în mod efectiv. Reducerea condiției la simpla transmitere de înscrisuri, indiferent de conformitatea lor, ar goli de conținut mecanismul legal de integritate și transparență.

158.Nici critica privind nerespectarea dreptului de a fi audiat, în sensul art. 94 din Codul administrativ, nu se susține de filtrul admisibilității recursului. Măsura adoptată de CEC are caracter predominant constatativ, rezultând automat din neîndeplinirea unei condiții legale obiective, verificată de o autoritate competentă

distinctă. Într-un asemenea cadru, o audiere formală nu ar fi fost aptă să schimbe realitatea juridică preexistentă, reflectată în actele ASP, pe care CEC nu le poate reevalua. Mai mult, încă din hotărârea anterioară prin care s-a publicat lista provizorie, CEC a instituit expres rezerva revocării dreptului de a participa în funcție de rezultatul verificării la ASP, astfel că formațiunile aveau cunoștință despre condiție și despre consecința juridică a neconformării. De altfel, recurenții au valorificat calea contestării împotriva Hotărârii CEC, iar motivele de dezacord față de actul contestat le-au expus în acțiune și respectiv, recurs.

159. Susținerea potrivit căreia actele ASP ar fi fost „suspendate de drept” prin simpla contestare este eronată. În absența unei norme exprese de suspendare automată sau a unei încheieri judecătorești de suspendare, actele administrative individuale ale ASP produc efecte, iar CEC este ținută să se conformeze stării juridice oficiale comunicate. Recurenții nu au probat existența unei suspendări judiciare efective care să fi neutralizat, la momentul deciziei CEC, consecințele refuzului de înregistrare.

160. Criticile referitoare la încălcarea drepturilor electorale, a libertății de exprimare și a libertății de asociere sunt, de asemenea, nefondate. Dreptul de a fi ales nu este absolut; el poate fi condiționat de îndeplinirea unor cerințe legale obiective, nediscriminatorii și previzibile, menite să asigure integritatea procesului electoral. Măsura aplicată nu sancționează idei politice, nu dizolvă și nu interzice partidele, ci constată imposibilitatea participării la un anumit scrutin din cauza neîndeplinirii la timp a unei cerințe procedurale esențiale. Nu se poate reține nici discriminarea, deoarece toți potențialii competitori au fost supuși aceluiași regim legal, iar diferența de tratament derivă din diferența de conformare la obligațiile stabilite de lege. Libertatea de asociere rămâne neatinsă în substanța ei: formațiunile pot exista, se pot exprima și pot desfășura activitate politică; doar accesul la concursul electoral este refuzat până la conformarea cu cerințele legale.

161. În ceea ce privește testul proporționalității, acesta este satisfăcut. Reglementarea urmărește un scop legitim – transparența, corectitudinea și integritatea competiției electorale, mijlocul este adecvat – verificarea prin registrul oficial și condiționarea participării de conformarea până la momentul-limită stabilit unitar, este necesar – nu există o alternativă mai puțin intruzivă care să asigure același nivel de garanții în termenul scurt al calendarului electoral, iar măsura nu afectează esența drepturilor, fiind limitată în timp și perfect reversibilă pentru viitoarele cicluri electorale, îndată ce condițiile legale vor fi îndeplinite.

162. Pe latura procesuală a recursului, completul mai reține că argumentarea recursului se rezumă în esență la reluarea tezelor de fond, fără o individualizare clară a motivelor de admisibilitate prevăzute limitativ de art. 245¹ din Codul

administrativ. Chiar și trecând peste această deficiență și analizând pe fond, criticile se dovedesc nefondate pentru rațiunile expuse.

163.În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenților la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

164.Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/hotărârii și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ.

165.Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată.

166.Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Centru și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicări eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Centru, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unui asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

167.Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază că admisibilitatea recursului trebuie analizată în contextul rolului și funcției legale atribuite instanței judecătorești supreme, care constau, în principal, în asigurarea aplicării și interpretării unitare a legii în soluționarea cauzelor de contencios administrativ. În acest sens, orice cerere de recurs trebuie să fie motivată în concordanță cu aceste principii fundamentale, pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes.

168.În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (a se vedea hotărârile CtEDO Golder c. Regatul Unit, 1975, §38; Stanev c. Bulgariei [MC], 2012, §230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (a se vedea hotărârea CtEDO Luordo c. Italiei, 2003, §85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs

pot fi mai stricte decât pentru un apel (a se vedea hotărârea CtEDO Levages Prestations Services c. Franței, 1996, §45).

169. Curtea de la Strasbourg a mai reiterat că modul de aplicare a art. 6 din CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de specificul acestor proceduri, urmând a se ține cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea hotărârea CtEDO Botten c. Norvegiei, 1996, §39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea hotărârea CtEDO Helmers c. Suediei, 1991, §31, 36).

170. Din aceste motive, în conformitate cu art. 230 și art. 246 alin. (2) lit. h) din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de Partidul Politic „Șansă”, Partidul Politic „Forța Alternativă și de Salvare a Moldovei” și Partidul Politic „Victorie”.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă